فصل پنجم

ادبیّات انقلاب اسلامی

درس دهم : فصل شکوفایی

- **کارگاه متن پژوهی**
- **گنج حکمت: تیرانا**

درس یازدهم : آن شب عزیز

- **کارگاه متن پژوهی**
- **شعر خوانی: شکوه چشمان تو**

درس دهم: فصل شکوفایی از: کتاب دری به خانه خورشید اثر: ادبیات انقلاب اسلامی معاصر نویسنده: سلمان هراتی

❖ سلمان هراتی شاعر انقلابی معاصر کتابی به نام «دری به خانهٔ خورشید» دارد. اشعار وی نمادین بوده و شعر «فصل شکوفایی» نیز یکی از اشعار مندرج در این کتاب است که سرشار از نماد های انقلابی است. با هم بخوانیم ابیاتی زیبا از این کتاب را...

شناسنامه: قالب: ..... وزن: ..... قافیه: ..... درون مایه: .....

✯ **دیروز اگر سوخت ای دوست غم برگ و بار من و تو امروز می‌آید از باغ بوی بهار من و تو**

قلمرو زبانی: سوخت: ..... / بار: میوه / ای دوست: ..... / برگ و بار: .....

قلمرو ادبی: تناسب: برگ، بار، باغ، بهار / دیروز: مجاز از پیش از جنبش اسلامی / جانبخشی و استعاره پنهان: .....

برگ و بار: استعاره از آرزوها و امیدها / من و تو: مجاز از ایرانیان / تناسب: ..... / تضاد: .....

امروز: مجاز از پس از جنبش اسلامی / بهار: استعاره از انقلاب و پیروزی، نماد شکوفایی / بوی بهار می‌آید: کنایه از اینکه زمان به بار نشستن ما فرامی رسد و نزدیک است / حس‌آمیزی: ..... / باغ: استعاره از ایران / واج آرایی: صامت «ب» / بار، باغ: جناس ناهمسان من و تو: واژه آرایی

بازگردانی: ای دوست، اگر غم ظلم و ستم، دیروز آرزو و امید های من و تو را سوزاند و نابود کرد، ترسی نیست؛ چرا که امروز بوی بهار پیروزی همه جا را پر کرده است.

قلمرو فکری: ..... / **پیام:** انقلاب اسلامی، ما را از غم خلاص کرد.

✯ **آن جا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟**

قلمرو زبانی: آیا چه: ..... / برزخ: حد فاصل بین دو چیز، در اینجا فاصله میان دوران طاغوت و انقلاب اسلامی، یعنی دوران میان این دو

قلمرو ادبی: استعاره: ..... / سرد، درد: جناس ناهمسان / ایهام: ..... / چشمان: مجاز از مردم ایران

کوچه های غم و درد: اضافه تشبیهی / شب: نماد ظلم و ستم / واج آرایی با «د» / واژه‌آرایی: آن / پرسش انکاری

بازگردانی: در آن سرزمینِ همچون برزخ در آن کوچه‌هایی که یادآور غم و درد ما بود، چشمان من و تو جز ستم و بیداد چه چیز را دیده بود؟ هیچ چیز.

قلمرو فکری: ..... / **پیام:** در روزگار گذشته مردم دچار نومیدی و غم و درد بودند.

✯ **دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ امروز خورشید در دشت، آیینه دار من و تو**

قلمرو زبانی: غربت: دوری از خانمان، بیگانگی (هم‌آوا: قربت: نزدیکی) / دیروز من... بودم و یک چمن داغ (حذف فعل «بود» به قرینهٔ لفظی) مصراع دوم: حذف به قرینهٔ معنوی (است) / چمن: داغ بسیار؛ چمن: «ممیز» / داغ: بسیار گرم، آهن تفته که با آن بر بدن انسان یا حیوان علامت می‌گذراند / آیینه دار: آن که آیینه در پیش دارد تا عروس و جز او خود را در آن ببیند؛ در اینجا و به ویژه در ادبیّات معاصر یعنی انعکاس دهنده

قلمرو ادبی: مجاز: ..... / باغ: استعاره از ایران / امروز: پس از انقلاب اسلامی / جانبخشی: .....

کنایه: ..... / تشبیه: ..... / تناسب: ..... / جناس ناهمسان: ..... / واج آرایی «د»

داغ: استعاره از درد و غم / خورشید: استعاره از انقلاب و حرکت

بازگردانی: در گذشته در غریبی ایران خفقان زده بودیم و پر از داغ و حسرت بودیم؛ امّا امروز، یعنی پس از انقلاب خورشید پیروزی در دشت میهن بردمیده است و همه جای میهن، انقلاب و خود باوری و شکوفایی، آیینه دار من و تو و تجلّی حضور ماست.

قلمرو فکری: ..... / **پیام:** انقلاب اسلامی، مظهری است برای شکوفایی استعدادهای مردمی

✯ **غرق غباریم و غربت با من بیا سمت باران صد جویبار است اینجا در انتظار من و تو**

قلمرو زبانی: غبار: ..... / غربت: ..... / جویبار: جوی بزرگی که از جوی های کوچک تشکیل می‌شود.

قلمرو ادبی: غبار: استعاره از آلودگی / غرق غبار: اضافه استعاری / باران: نماد رویش و سبزی / جویبار: نماد حرکت / صد: مجاز از بسیار (عدد کثرت و نشانهٔ اغراق) / واج آرایی صامت «غ»، «ر» / تناسب: ..... / تشخیص: .....

بازگردانی: پر از غربت و غبار باغ خزان زده هستیم. نیاز به نیرویی نیاز داریم که خود را با آن تجهیز و آماده کنیم. جگروه های مختلف مردم منتظر ما هستند. (ما دچار پراکندگی هستیم؛ به جویبار همبستگی باید بپیوندیم.)

قلمرو فکری: ..... / **پیام:** پیوستن به پویش مردم

✯ **این فصل، فصل من و توست فصل شکوفایی ما برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو**

قلمرو زبانی: فصل: دوره، منظور زمان پس از انقلاب اسلامی است / خواندن: آواز خواندن / اینک: .....

قلمرو ادبی: شکوفایی: استعاره پنهان / گل: نماد، استعاره از انقلاب و تجلّیات آن / بهار: ..... / با گل بخوانیم: جانبخشی، استعاره پنهان / واژه‌آرایی: ..... / واج آرایی: .....